

1. Introductie

Correctieve feedback (CF): didactisch middel dat docenten kunnen inzetten om de schriftelijke taalvaardigheid van hun leerlingen te vergroten

Directe CF

Ik adviseer jouw deze telefoon.
adviseer jou

Indirecte CF

Ik adviseer (jouw) deze telefoon.
S
(...) = *verkeerde vorm*; **S** = *spelfout*

Veel onderzoek naar de (relatieve) effectiviteit van (verschillende typen) schriftelijke CF, maar:

- Focus op groepsresultaten en weinig aandacht voor het feit dat niet alle leerders in dezelfde mate lijken te profiteren van CF (bv. Kormos, 2012)
- Focus vooral op de vraag *of* CF werkt, niet *waarom* of *wanneer* CF (niet) werkt (bv. Bitchener, 2012; Van Beuningen, De Jong, & Kuiken, 2012)

Individuele variatie in de mate waarin leerders van CF profiteren, zou kunnen voortkomen uit verschillen in strategieën en (diepte van) denkprocessen die leerders inzetten tijdens tekstrevisie op basis van CF (Storch & Wigglesworth, 2010)

Onderzoeksvraag: Hoe verschillen de revisiedenkprocessen van leerlingen die profiteren van (in)directe CF van de revisiedenkprocessen van leerlingen die weinig/niet profiteren van (in)directe CF?

2. Methode

Groep	Week 1	Week 2	Week 3	Week 4	Na week 4
Directe CF	• schrijftaak 1	• revisie van schrijftaak 1 (o.b.v. directe CF) • schrijftaak 2	• revisie van schrijftaak 2 (o.b.v. directe CF) • hardopdenksessie met twee geselecteerde leerlingen • schrijftaak 3	• revisie van schrijftaak 3 (o.b.v. directe CF) • schrijftaak 4	• learner report
Indirecte CF	• schrijftaak 1	• revisie van schrijftaak 1 (o.b.v. indirecte CF) • schrijftaak 2	• revisie van schrijftaak 2 (o.b.v. indirecte CF) • hardopdenksessie met twee geselecteerde leerlingen • schrijftaak 3	• revisie van schrijftaak 3 (o.b.v. indirecte CF) • schrijftaak 4	• learner report
Zelfcorrectie (controlegroep)	• schrijftaak 1	• revisie van schrijftaak 1 (o.b.v. zelfcorrectie) • schrijftaak 2	• revisie van schrijftaak 2 (o.b.v. zelfcorrectie) • schrijftaak 3	• revisie van schrijftaak (o.b.v. zelfcorrectie) • schrijftaak 4	• learner report

Deelnemers

- **Project:** 160 vo- en mbo-leerlingen, binnen 9 klassen verdeeld over drie groepen: een *directe-CF*-groep, *indirecte-CF*-groep en zelfcorrectiegroep (controlegroep t.b.v. kwantitatieve deel van de studie)
- **Kwalitatieve deelstudie:** uit iedere klas vier leerlingen (n = 36) geselecteerd o.b.v. de eerste revisietaak:
 - leerling die relatief veel profiteerde van directe CF
 - leerling die relatief weinig profiteerde van directe CF
 - leerling die relatief veel profiteerde van indirecte CF
 - leerling die relatief weinig profiteerde van indirecte CF

Dataverwerking en -analyse

Schrijf- en revisietaken

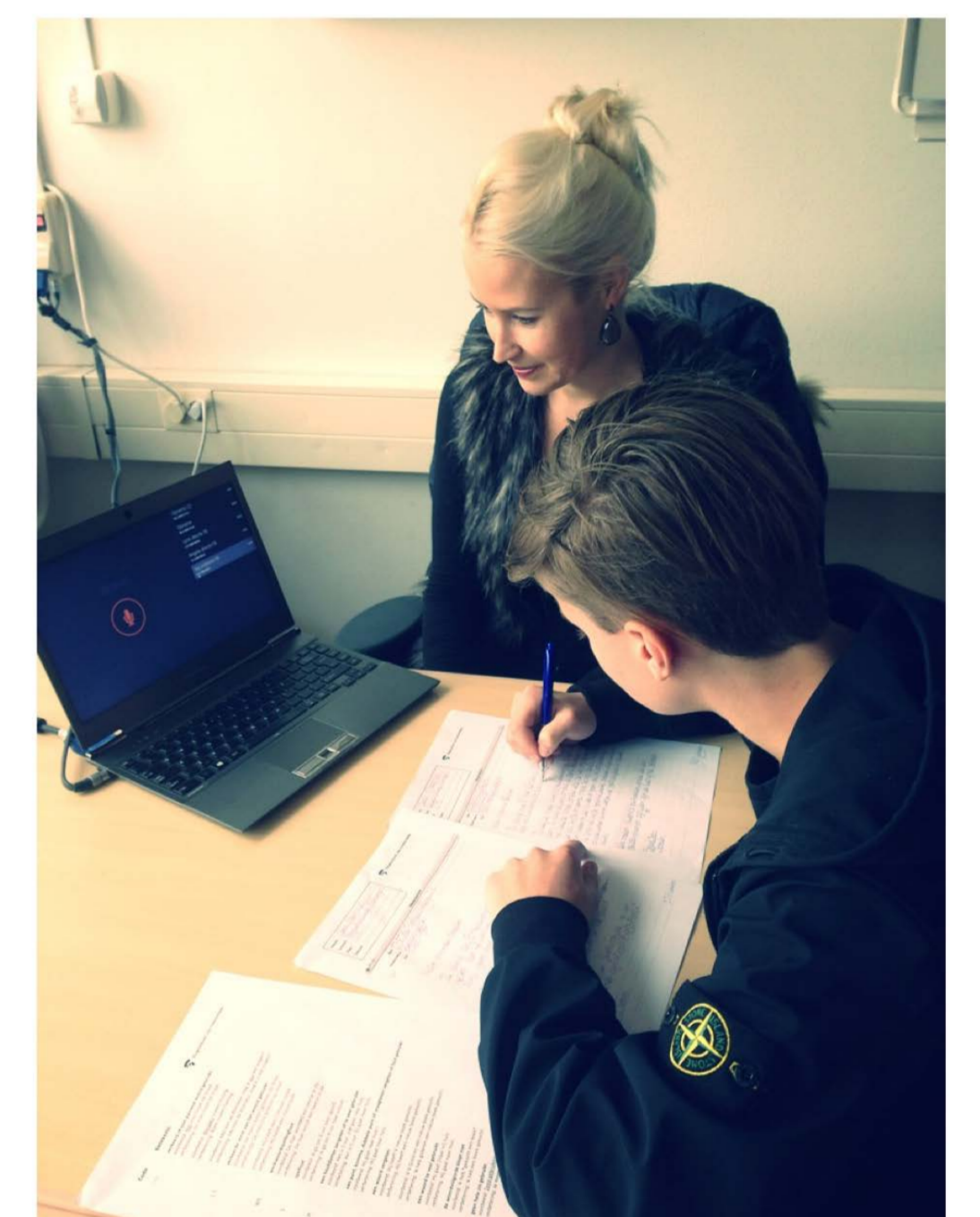
- Geanalyseerd op gebied van correctheid (grammatica, spelling, woordkeus, interpunctie, hoofdlettergebruik)

Hardopdenkprotocollen

- Opgenomen, getranscribeerd en gecodeerd op gebied van verbalisatiesucces, (diepte van) geverbaliseerde denkprocessen en toegepaste strategieën

Learner reports

- Geanalyseerd op gebied van nut van interventie en daaraan gerelateerde leerwinst, zoals deze door leerlingen beleefd zijn

3. Eerste bevindingen (n = 8; 4 leerlingen klas 1 vmbo-k, 4 leerlingen klas 2 vmbo-tl)

Revisiesucces

- Leerlingen zijn in staat veel van de ontvangen CF correct te verwerken (gem. 86%)
- Leerlingen die directe CF hebben ontvangen, zijn in staat meer van hun fouten correct te reviseren (gem. 94%) dan leerlingen die indirecte CF ontvingen (gem. 77%)
- Voor 1-vmbo-k-leerlingen lijkt het verwerken van indirecte CF lastiger dan voor 2-vmbo-tl-leerlingen (revisiesucces gem. 60% vs. 94%)
- Drie van de vier leerlingen die geselecteerd waren omdat ze relatief weinig profiteerden van CF, lukt het onder hardopdenkcondities wel om het overgrote deel van hun fouten te verbeteren
- Waargenomen oorzaken van gebrek aan revisiesucces: fossilisatie, ontbrekende (regel)kennis, overtuigdheid van eigen 'gelijk'
- Fouten/correcties die niet geverbaliseerd worden, blijven vaker ongecorrigeerd in de gereviseerde tekst

(Diepte van) geverbaliseerde denkprocessen en toegepaste strategieën

- 1-vmbo-k-leerlingen verbaliseren minder dan 2-vmbo-tl-leerlingen
- Strategieën die leerlingen inzetten tijdens verwerken van directe CF zijn minder gevarieerd en oppervlakkiger (bv. correctie zonder meer overnemen; fout/correctie voorlezen) dan strategieën die leerlingen inzetten bij het verwerken van indirecte CF (bv. (regel)kennis aanspreken; vergelijking maken met andere taal)
- Geen duidelijke verschillen in diepte van denkprocessen en toegepaste strategieën van leerlingen die in eerste instantie veel/weinig profiteerden van de ontvangen CF

Gepercipieerd(e) nut en leerwinst

- Over het algemeen geven leerlingen aan CF nuttig te vinden
- Leerlingen vinden het moeilijk concreet te beschrijven wat ze geleerd hebben. Als leerlingen wel een specifiek punt van leerwinst benoemen, is dat een lagere-orde aspect van schriftelijke taalvaardigheid (m.n. interpunctie, hoofdlettergebruik)
- Twee van de vier leerlingen die directe CF hadden ontvangen, gaven aan dat ze liever indirecte CF hadden gekregen, omdat ze verwachten daar meer van te leren

4. Conclusie en discussie

- Geen verschil in revisiedenkprocessen tussen leerlingen die aanvankelijk veel/weinig profiteerden van CF
- Mogelijke verklaring: leerlingen die aanvankelijk weinig van CF profiteerden, lukt het onder hardopdenkcondities beter gebruik te maken van de ontvangen feedback
- NB: bevindingen tot nu toe gebaseerd op zeer kleine steekproef

Contact: Catherine van Beuningen – c.g.van.beuningen@hva.nl

HvA, Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding, lectoraat Maatwerk in Leren en Instructie

Referenties

- Bitchener, J. (2012). A reflection on 'the language learning potential' of written CF. *Journal of Second Language Writing, 21*(4), 348-363.
- Kormos, J. (2012). The role of individual differences in L2 writing. *Journal of Second Language Writing, 21*(4), 390-403.
- Storch, N., & Wigglesworth, G. (2010). Learners' processes, uptake, and retention of corrective feedback writing. *Studies in Second Language Acquisition, 32*(2), 303-334.
- Van Beuningen, C.G., De Jong, N.H., & Kuiken, F. (2012). Evidence on the effectiveness of comprehensive error correction in second language writing. *Language Learning 62*(1), 1-42.